

Brookz
Regio Monitor

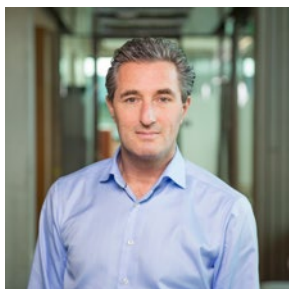
Zeeland

Voorwoord

Dit is de Brookz Regio Monitor voor de provincie Zeeland. De basis voor dit rapport wordt gevormd door meerdere datasets verzameld vanuit Brookz, het grootste overnameplatform van Nederland. Daarnaast is er gebruik gemaakt van de Overname Barometer, het halfjaarlijkse onderzoek van Brookz naar cijfers en trends over de Nederlandse MKB-overnamemarkt.

Met deze Regio Monitor willen wij (potentiële) kopers en verkopers feiten en cijfers presenteren die inzicht geven in het aantal transacties en de waarde-ontwikkeling van bedrijven in de provincie Zeeland.

Wij denken met deze Regio Monitor een bijdrage te leveren aan meer inzicht en transparantie in de MKB-overnamemarkt, hetgeen naar onze overtuiging leidt tot meer en betere deals.

Drs. P.J.M. (Peter) Rikhof
Oprichter Brookz

Inhoud

1	Over Zeeland.....	4
2	Fusies & Overnames	6
3	Bedrijfswaardering	9
4	Advieskantoren in Zeeland.....	10
5	Verantwoording	11
6	Over Brookz.....	12

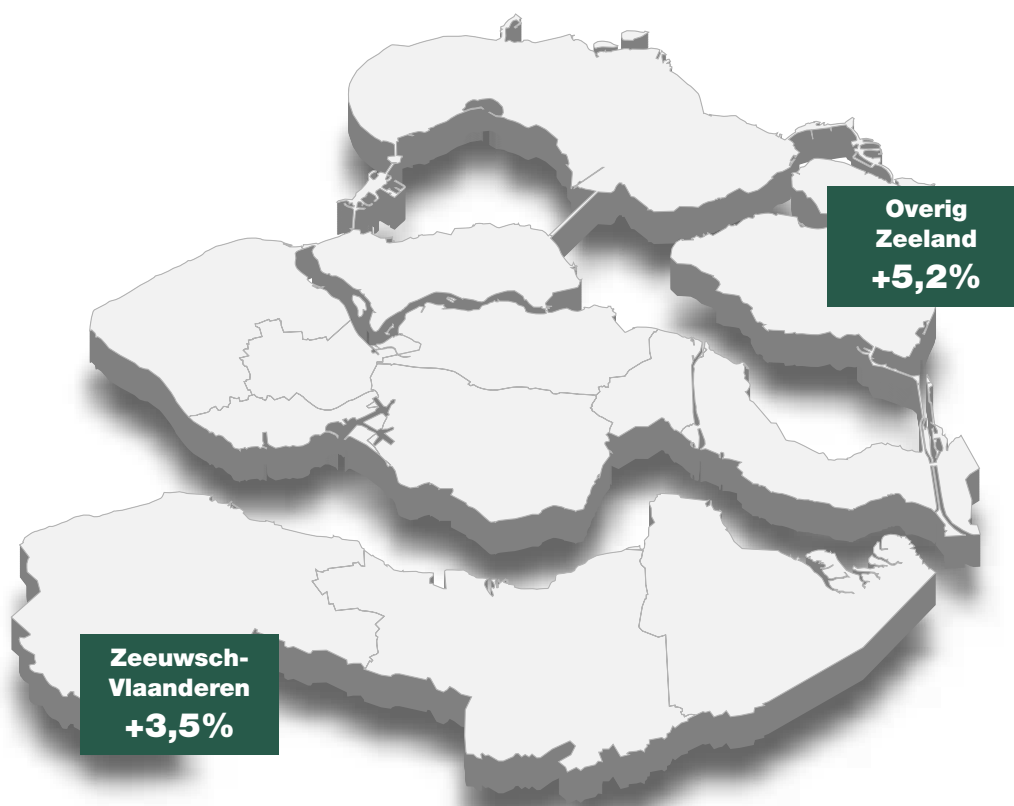
1. Over Zeeland

De foodsector is al eeuwenlang vertegenwoordigd in Zeeland. Vooral in de agrifood en de visserij behoort Zeeland niet alleen tot de Nederlandse, maar ook de wereldtop. De maintenance-sector is in Zeeland duidelijk aanwezig. Vooral op het gebied van maritiem onderhoud, windturbine maintenance en chemische maintenance is Zeeland koploper. De Zeeuwse havens van Vlissingen en Terneuzen en de strategische ligging van Zeeland tussen de wereldhavens van Antwerpen en Rotterdam zorgen ervoor dat de logistieke sector in Zeeland een rol van betekenis speelt.

Economische groei

Het bruto binnenlands product (bbp) is een maatstaf voor de omvang van de economie. De volumeverandering van het bbp in een bepaalde verslagperiode is een indicator voor de groei (of krimp) van de economie. Volumeveranderingen zijn waardeveranderingen geschoond voor prijsveranderingen.

In 2022 is het bruto binnenlands product in Nederland met 4,5% gestegen, volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek. In Zeeland zag de ontwikkeling van het bbp in de subregio's er als volgt uit:

BRON: CBS

Aantal bedrijven

Kijkend naar het aantal vestigingen van bedrijven, dan telt Zeeland er 47.783 (Kamer van Koophandel, 1 juli 2023), goed voor 1,9% van het totaal aantal bedrijfsvestigingen in Nederland. Het aantal gestarte vestigingen in 2022 was 4.275 en het aantal gestopte vestigingen 2.525.

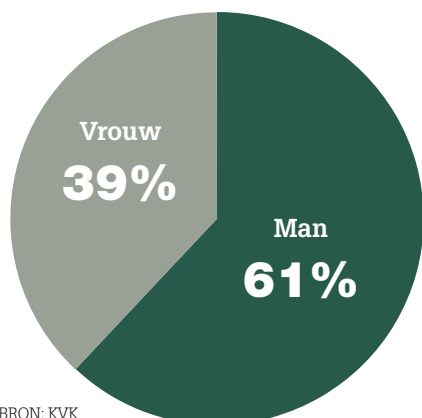
Aantal vestigingen per 10.000 inwoners naar sector:

BRON: KVK

	Zeeland	Nederland
Zakelijke diensten	250,7	362,9
Bouw	143,4	161,0
Detailhandel	143,2	148,8
Gezondheid	130,6	151,2
Land- en tuinbouw	99,8	49,0
Horeca	77,9	52,2
Industrie	66,6	54,8
Persoonlijke dienstverlening	63,5	60,0
Groothandel	55,0	67,6
Overig	51,2	79,6
Logistiek	48,0	44,9
Cultuur, sport en recreatie	43,5	74,9
ICT en media	36,7	78,6
Financiële instellingen	16,9	18,6
Energie, water en milieu	5,5	5,4

Zeeland is een provincie waar meer dan gemiddeld bedrijven in de sector land- en tuinbouw, horeca en industrie gevestigd zijn. Bedrijven in de zakelijke dienstverlening, gezondheid en ICT en media zijn er beduidend minder te vinden dan het landelijk gemiddelde.

Profiel ondernemers in Zeeland

BRON: KVK

Gemiddelde leeftijd

47 jaar

Ander geboorteland

12%

2 Fusies & Overnames

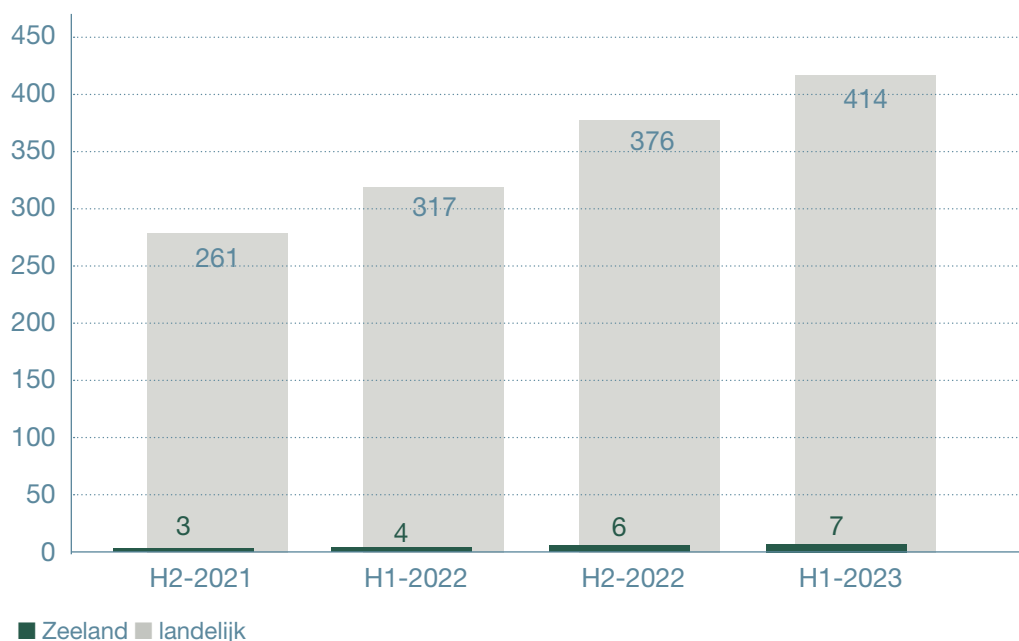
Het kopen en verkopen van bedrijven is een levendige markt, alleen speelt deze zich grotendeels achter de schermen af. De meeste verkopers schreeuwen namelijk niet van de daken dat hun bedrijf te koop is, omdat die bekendmaking in veel gevallen leidt tot onzekerheid en onrust bij personeel, klanten en leveranciers.

Een eenduidig cijfer over het aantal overdrachten in het MKB is er niet. Betrouwbare statistische gegevens ontbreken omdat de meeste overdrachten en transacties, vanwege het vertrouwelijke karakter, niet openbaar worden gemaakt. Maar uit jarenlang onderzoek van Brookz blijkt echter dat er ieder jaar in Nederland tussen de 17.000 en 23.000 bedrijven worden verkocht, dat is inclusief horeca en detailhandel.

Brookz is sinds 2007 actief in de markt voor bedrijfsovernames en brengt jaarlijks vele duizenden kopers, verkopers en adviseurs van bedrijven direct met elkaar in contact. Op basis van onze eigen Brookz-data volgen hieronder een aantal cijfers over de overnamemarkt in de provincie Zeeland, afgezet tegen landelijke cijfers.

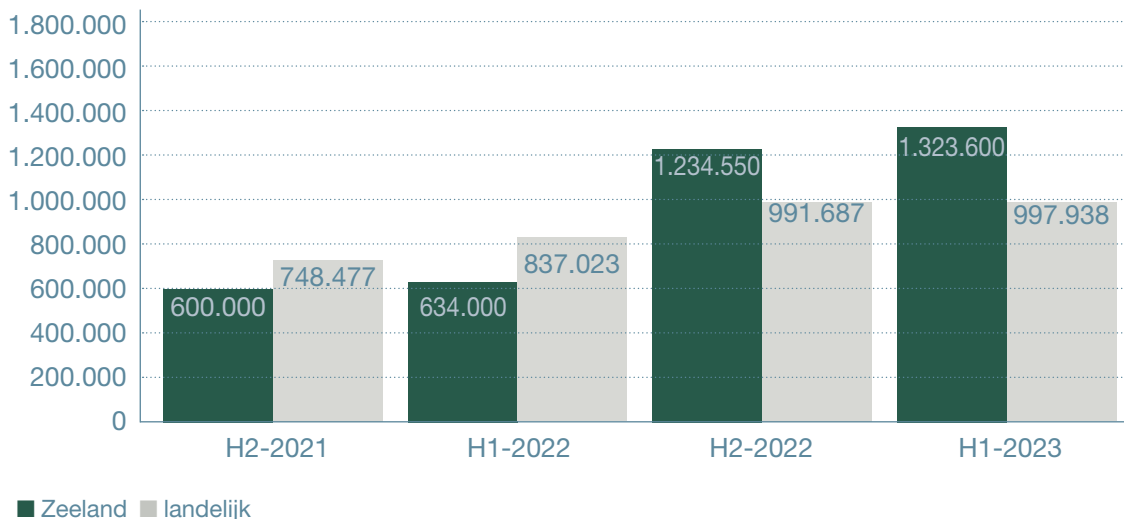
Let op: de landelijke cijfers vertegenwoordigen niet het totaal aantal op Brookz. De landelijke cijfers bevatten de totalen van de twaalf provincies. Maar een ondernemer die zijn bedrijf verkoopt op Brookz, kan als regio ook Noord-Nederland, Midden-Nederland, Oost-Nederland, West-Nederland, niet-locatiegebonden of anoniem selecteren.

Totaal aantal bedrijven te koop

Het totaal aantal bedrijven dat in Zeeland te koop staat op Brookz, schommelt halfjaarlijks tussen de 3 en 7 bedrijven. Over het eerste half jaar van 2023 werden er op Brookz 7 bedrijven uit deze provincie te koop aangeboden, goed voor zo'n 1,7% van het totale aanbod.

Gemiddelde omzet bedrijven te koop

De gemiddelde omzet van alle op Brookz te koop staande bedrijven in Zeeland fluctueert per half jaar tussen de 600.000 en 1,3 miljoen euro op jaarbasis.

Aantal bedrijven te koop per branche*

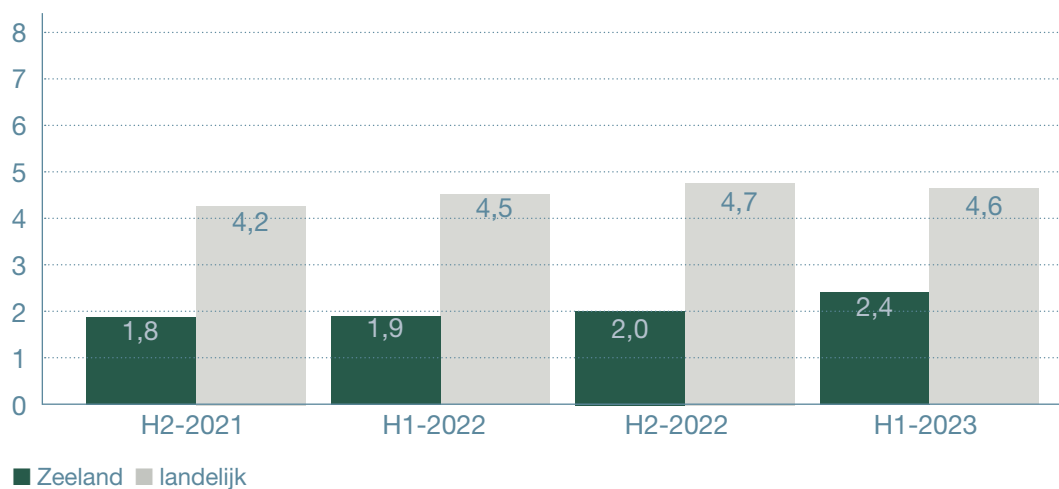
	H2-2021	H1-2022	H2-2022	H1-2023
Agri & food	0 / 13	1 / 16	1 / 17	1 / 20
Automotive, transport & logistiek	0 / 19	0 / 23	0 / 25	0 / 28
Bouw & installatietechniek	3 / 56	3 / 61	3 / 74	4 / 79
Detailhandel	1 / 81	1 / 89	2 / 98	2 / 120
E-commerce	0 / 25	0 / 32	0 / 36	0 / 40
Gezondheidszorg & farmacie	0 / 14	0 / 18	0 / 22	0 / 28
Groothandel	0 / 17	0 / 17	0 / 22	1 / 26
Horeca, toerisme & recreatie	2 / 25	2 / 29	1 / 35	1 / 39
Industrie & productie	0 / 28	0 / 35	1 / 40	0 / 46
IT-dienstverlening & softwareontwikkeling	1 / 21	1 / 21	0 / 23	0 / 22
Media, reclame & communicatie	0 / 5	0 / 7	0 / 7	0 / 9
Zakelijke dienstverlening	0 / 30	0 / 35	0 / 44	0 / 50
Vastgoed	0 / 6	0 / 7	1 / 10	1 / 10
Overig	0 / 29	0 / 37	0 / 42	0 / 43

*een bedrijf kan meerdere sectoren hebben aangevinkt

■ Zeeland / ■ landelijk

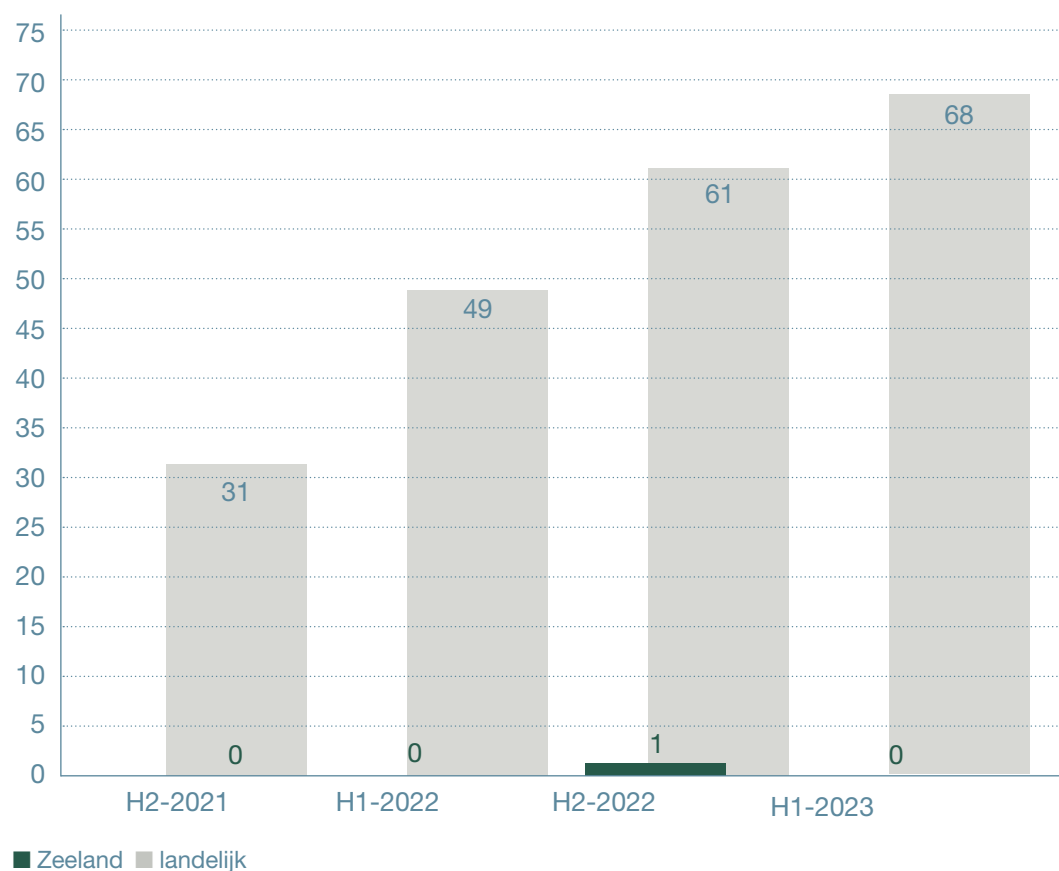
Er is in Zeeland vooral een spreiding van bedrijven in de bouw en installatietechniek en detailhandel te zien, die in het eerste half jaar van 2023 te koop werden gezet op Brookz door ondernemers.

Gemiddeld aantal reacties per bedrijf te koop

Gemiddeld krijgen Zeeuwse bedrijven die via Brookz worden aangeboden zo'n twee reacties van geïnteresseerde kopers. Dat aantal ligt lager dan het landelijk gemiddelde van 4,6 in het eerste half jaar van 2023.

Aantal verkochte bedrijven

In de provincie Zeeland werd de laatste twee half jaren in totaal 1 bedrijf verkocht op Brookz.

3 Bedrijfswaardering

Iedere partij die actief is op de overnamemarkt, wil weten wat de waarde van een onderneming is. Het is goed om te weten dat er vele manieren zijn om een bedrijf te waarderen. Een veel gebruikte methode om de waarde van een bedrijf uit te drukken is 'een factor x de bruto jaarwinst'. Deze factor wordt ook wel multiple genoemd en een andere aanduiding voor bruto jaarwinst is EBITDA (*Earnings Before Interest Taxes Depreciation and Amortisation*).

EBITDA-multiples per sector*

De spreiding van de multiples per sector is gecorrigeerd voor de twee grootste uitschieters.

	Laagste	Gemiddeld	Hoogste
Softwareontwikkeling	6,1	6,7	7,6
IT-dienstverlening	6,3	6,5	7,4
Gezondheidszorg & Farmacie	5,8	6,1	6,4
Agri & Food	5,4	5,6	6,0
E-commerce & Webshops	4,5	5,4	5,7
Groothandel	4,8	5,4	5,6
Industrie & Productie	4,8	5,0	5,3
Zakelijke dienstverlening	4,4	5,0	5,2
Media, Reclame & Communicatie	4,0	4,2	4,4
Bouw & Installatietechniek	3,6	3,9	4,2
Automotive, Transport & Logistiek	3,2	3,7	4,4
Horeca, Toerisme & Recreatie	2,8	3,0	3,5
Detailhandel	2,3	2,8	3,5

BRON: BROOKZ OVERNAME BAROMETER

4 Advieskantoren in Zeeland

Dit is een overzicht van alle fusie- en overnamekantoren, investeringsmaatschappijen en advocatenkantoren in de provincie Zeeland en die kunnen helpen bij de overname of verkoop van een bedrijf.

Fusie- en overnamekantoren

Crossminds	Goes
Groenwegen & Lukaart Corporate Finance	Goes
De Zeeuwse Zaken	Middelburg
MX-Finance	Middelburg

Investeringsmaatschappijen

Smart Impact Invest	Kruiningen
Impuls Zeeland	Vlissingen
Zeeuws InvesteringsFonds	Vlissingen

Advocatenkantoren

Huisman Advocaten	Goes
VLDW Advocaten	Goes
Boogaardadvocaten	Middelburg
Justion Advocaten	Terneuzen

BRON: BROOKZ 500

5 Verantwoording

Brookz is sinds 2007 actief in de markt voor bedrijfsovernames en heeft als één van haar doelstellingen:

'Het verzamelen en creëren van betrouwbare informatie over bedrijfswaarderingen en -verkoopprijzen in het Nederlandse MKB, die leidt tot transparantie en beter inzicht in deze onderwerpen'

Met dit doel publiceert Brookz ieder half jaar de Brookz Overname Barometer. Dit halfjaarlijkse onderzoek biedt, op basis van multiples, onder andere inzicht in de prijzen die betaald zijn voor bedrijven in specifieke sectoren. Om ondernemers daarnaast inzicht te bieden in de waarde van hun eigen bedrijf heeft Brookz een eigen waarderingstool ontwikkeld: de Brookz Waarderingstool.

Voor deze Regio Monitor zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- *Centraal Bureau voor de Statistiek*, databank StatLine.
- *Kamer van Koophandel*, Regiodata en Bedrijvendynamiek.
- *Rabobank, ING en ABN Amro*, diverse rapporten.
- *Brookz Overname Barometer*, uitgaves van 2016 tot en met 2022.
- *Brookz 500*, diverse uitgaves.
- Mulder, W.W., Rikhof, P. en Santvoord, K. van. *Hoe koop ik een bedrijf?* Muiderberg: C365 Business Media, 2019.
- Mulder, W.W., Rikhof, P. en Santvoord, K. van. *Hoe verkoop ik mijn bedrijf?* Muiderberg: C365 Business Media, 2018.
- Plettenberg, F., Rikhof, P. en Santvoord, K. van. *Groeien door overname.* Amsterdam: C365, 2023.

6 Over Brookz

Brookz is met 50.000 ondernemers, investeerders en adviseurs het grootste overnameplatform van Nederland. Wij brengen sinds 2007 kopers, verkopers en adviseurs direct met elkaar in contact. Brookz richt zich met name op bedrijven met een jaarmzet tussen de 0,5 - 30 miljoen euro en 5 - 200 medewerkers.

Brookz is cross-mediaal vertegenwoordigd: naast het online overnameplatform organiseert Brookz jaarlijks meerdere landelijke events (samen ruim 1.000 deelnemers), waaronder de Nationale Overname Dag en het Fusie & Overname Jaarcongres. Daarnaast verschijnt ieder jaar in november de Brookz 500, de jaargids met de belangrijkste adviseurs, investeerders en advocaten in de Nederlandse overnamemarkt.

Deze Regio Monitor werd samengesteld door Peter Rikhof en Wietze Willem Mulder. Mocht u vragen hebben over dit rapport, dan kunt u daarover contact opnemen met Wietze Willem Mulder, wietze@brookz.nl of 020 - 303 87 30.